

Presentació del llibre

*Gaspar Requena, pintor valenciano
del Renacimiento*

(Montesa, c. 1515 - después de 1585)

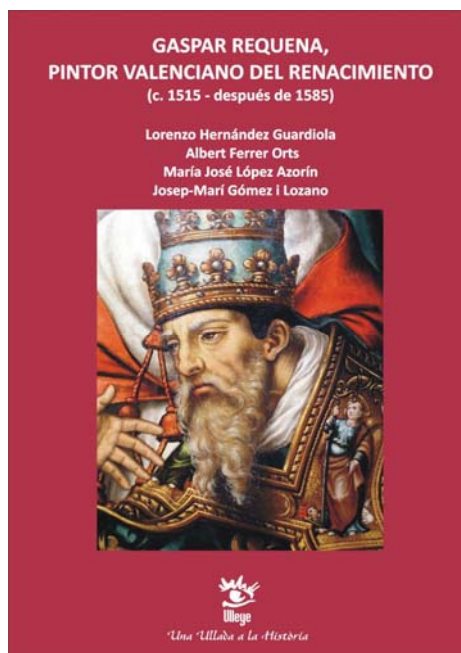
i

de la restauració del

retrat de fra Hipólito de Samper (1687)

Divendres, 31-VII-2015,
8 de la vesprada.

Sala d'audiovisuals del
Museu Parroquial de Montesa
(antic convent de les monges, 1ª planta)

GASPAR REQUENA, PINTOR VALENCIANO DEL RENACIMIENTO

(c. 1515 - después de 1585)

**Lorenzo Hernández Guardiola
Albert Ferrer Orts
María José López Azorín
Josep-Marí Gómez i Lozano**

Una Ullada a la Història

GASPAR REQUENA,
pintor valenciano del Renacimiento
(c. 1515 – después de 1585)

Lorenzo Hernández Guardiola

Albert Ferrer Orts

María José López Azorín

Josep-Marí Gómez i Lozano

Col·lecció una Ullada a la Història
Xàtiva 2015

Col·lecció una Ullada a la Història

GASPAR REQUENA,

pintor valenciano del Renacimiento (c. 1515 – después de 1585)

Si desea adquirir este libro u otros de la colección “Una Ullada a la Història” consulten la web:

<http://www.xativa-llibres.com>

<http://www.ulleye.com> (sección publicaciones)

o contacten con nosotros mediante:

correo electrónico:

ulleye@ulleye.com

o correo postal:

ULLEYE

Apartat de Correus 170

46800 XÀTIVA

© Lorenzo Hernández Guardiola, Albert Ferrer Orts, María José López Azorín, Josep-Marí Gómez i Lozano

© Ulleye de esta edición, 2015

© Procedencia de las ilustraciones: Carmen Aguilar Díaz; Archivo de la Diputación de Valencia (Fondo Enrique Cardona); Archivo Mas (Barcelona); Ars Antiqua (Valencia); Balclis (Barcelona); Josep-Vicent Castelló Ballester; Josep Lluís Cebrián i Molina (JLCM); Josep Cerdà i Ballester; Durán, Arte y Subastas (Madrid); Estefania Ferrer del Río; Albert Ferrer Orts; Fundación La Luz de las Imágenes (Valencia); Josep-Marí Gómez Lozano; Lorenzo Hernández Guardiola; Museo de Bellas Artes de Valencia; Museo del Patriarca de Valencia; Museu Arqueològic de Dénia; Beatriu Navarro Buenaventura; Sotheby's (Londres).

ISBN 978-84-942340-9-5

Depósito Legal V996-2015

Maquetació Hous Rose Disenny i Maquetació

Impressió Imprenta CG Online – Paterna – Valencia.

Imagen de la cubierta: Detalle de la “Aprobación por Honorio III de la orden dominica” (Museo de Bellas Artes de Valencia), JLCM.

Imagen de la contracubierta: Detalle del Retablo de San Fabián, San Sebastián y San Roque. Iglesia parroquial de la Asunción. Montesa (Valencia). Fig. 4, página 136.

Reservados todos los derechos. Está prohibida la reproducción total o parcial mediante cualquier medio o procedimiento de esta publicación, sin autorización previa, por escrito del editor; salvo las citas o menciones en revistas, diarios o libros si se indica la procedencia.

Desde el nacimiento de la colección *Una Ullada a la Història*, teníamos como objetivo ir publicando los trabajos que por su interés histórico, artístico o social pudieran ir dando a conocer aspectos del contexto en el que vivimos y en el que vivieron nuestros antepasados, dando con su existencia aportaciones a lo que ahora somos y podemos ver en nuestra sociedad. Estos trabajos son productos del esfuerzo intelectual e investigador de muchos autores que nos brindan esta posibilidad de edición y de disfrute con su lectura.

Desde hace unos años, exactamente desde 2009, Ulleye convoca anualmente en el mes de agosto, una Jornadas de Arte e Historia que sirven para dar a conocer trabajos de investigación sobre estos campos con una gran presencia de investigadores del arte, entre ellos los autores de este libro.

Como antecedente, en nuestra colección, publicamos hace unos años el facsímil de un texto básico para conocer el arte medieval setabense y valenciano *Las tablas de las iglesias de Játiva* de Elías Tormo -primer catedrático de Historia del Arte de las universidades españolas-, obra editada originalmente en 1912. Elías Tormo fue primer catedrático de Historia del Arte de las universidades españolas. Acompañó al facsímil de un estudio introductorio e indexación a cargo de Josep Lluís Cebrián i Molina.

Ahora presentamos un estudio básico sobre la figura de un pintor valenciano del Renacimiento nacido en la villa de Montesa, de la comarca de la Costera del País Valenciano, Gaspar Requena, obra de un grupo de investigadores de la historia del arte, con un amplio conocimiento de este pintor y de sus coetáneos, que les ha permitido poder descubrir su existencia, localizar los espacios físicos donde desarrolló su obra y poder poco a poco adscribir a sus pinceles una obra que en un origen no tenía autor conocido o adjudicaban su autoría a otros pintores.

Agradecemos a Lorenzo Hernández Guardiola, Albert Ferrer Orts, María José López Azorín y Josep-Marí Gómez i Lozano que nos hayan

brindado la posibilidad de publicar en nuestra colección este importante estudio de arte medieval valenciano.

Dr. Antonio López Alemany
Universitat de Valencia
Novetlè, primavera de 2015

ÍNDICE

Presentación	VII
<i>Dr. Antonio López Alemany – Universitat de Valencia</i>	
Introducción	1
El pintor Gaspar Requena	6
Catálogo	33
A modo de conclusión	107
Bibliografía	113
Apéndice documental	126
Índice onomástico	129
Índice toponímico	131
Ilustraciones	133
Catálogo de <i>Una Ullada a la Història</i>	205

D. Hippolyto de Samper, y Gondejuela, Capellán de Honor de S. M. de su Cons. su Procurador gñl en la Orden de Monjes, y Iuez Apostólico en esta Corte. Nació en Valencia a 3. de Agosto 1633. y en este año 1687 cumplió los 54.

PANORAMA

►Correu electrònic
levante.cultura@epi.es

Una gran festa del clarinet

► MÉS DE 150 MÚSICS VALENCIANS HAN PARTICIPAT ELS ÚLTIMS DIES EN EL CONGRÉS MUNDIAL DEL CLARINET, CELEBRAT A MADRID
► EREN GAIREBÉ LA MEITAT DELS ARTISTES QUE S'HAN IMPLICAT EN EL CLARINETFEST, QUE HA COMPTAT AMB FIGURES DE L'INSTRUMENT

LEVANTE-EMV VALÈNCIA

El ClarinetFest2015, el congrés mundial de clarinet, ha reunit els últims dies a Madrid més de 1.200 assistents acreditats, 180 concerts i 375 artistes, dels quals més de 150 són músics valencians. L'esdeveniment està organitzat per l'Associació per al Desenvolupament i l'Estudi del Clarinet a Espanya (ADEC) i la International Clarinet Association (ICA).

València, Alboraia, Benaguasil, Benissanó, Villar del Arzobispo, Cullera, Carlet, Moncofa i Petrer són algunes de les ciutats i municipis que han participat durant els concerts d'aquest congrés mundial del clarinet.

«Com a clarinetista i organitzador de l'esdeveniment a través d'ADEC, estic molt content amb l'èxit de participació, s'han realitzat més de 40 audicions diàries, on les intervencions de músics de la Comunitat Valenciana han sigut molt importants», comenta Salvador Marí, membre de la directiva de l'esmentada entitat, informa l'Ajuntament d'Alboraia.

El festival, que va tancar les seues portes el passat diumenge, ha comptat amb professors de retlleu internacional, com els valencians Joan Enric Lluna, clarinet solista de l'Orquestra del Palau dels Arts;

Alguns dels clarinetistes valencians participants.
LEVANTE-EMV

Javier Balaguer (de Benaguasil), solista de l'Orquestra Nacional d'Espanya (ONE); Manuel Martínez (de Villar del Arzobispo), membre de la Banda Municipal de Barcelona; Juan Antonio Fenollar (de Cullera), solista de la Banda Municipal de València, o Francisco Javier Martínez (de Carlet), sotsdirector de la Banda Simfònica Municipal de Madrid, entre altres.

En total, molts clarinetistes va-

lencians (150) han format part dels 375 artistes que han participat a Madrid en el ClarinetFest2015.

Commemoració i homenatge

Enguany, el certamen estava dedicat als 200 anys del naixement d'Antonio Romero, clarinetista i fundador de l'escola del clarinet a Espanya, explica Víctor Fernández, secretari d'ADEC.

Salvador Marí i Maria José Sanmartín, professors del Conservatori de Llíria i solistes de la Orquestra Ciutat de Llíria, han interpretat *Cuaricuarteto*, obra del compositor i clarinetista de la Banda Municipal de València, José Alamá.

El congrés ha acollit conferències, classes magistrals i concursos, així com una zona d'exhibició on més de 50 empreses oferien tots els seus productes musicals.

Un sextet liderat per Perico Sambeat homenatja al pare del «free jazz» en el Jimmy Glass

LEVANTE-EMV VALÈNCIA

El Jimmy Glass de València dedica el seu concert especial de juliol a Ornette Coleman, pare del free jazz. Serà aquesta nit. El club ha encarregat aquest homenatge a un sextet liderat pel valencià Perico Sambeat.

Coleman, «un dels més grans genis de la història del jazz», segons la sala, va morir el passat 11 de juny als 85 anys. El concert es titula *The Shape Of Jazz To... Go Ahead!* (La forma del jazz per a... seguir avant!).

Aquest títol fa referència a *The Shape of Jazz to Come* (La forma del jazz que ve), el primer disc de Coleman amb Atlantic (1959), considerat un dels registres més importants del gènere, en el qual el músic va canviar de forma extraordinària el llenguatge i la improvisació en el jazz.

Sambeat dirigit hui un grup format pel trompetista Voro Garcia, el contrabaix japonès Massa Kamaguchi, el baterista Roger Gutiérrez i, com a convidats, el pianista Albert Sanz i el saxofonista Javier Vercher.

Coleman (EE UU, 1930 - 2015) va ser «el gran revolucionari i libertador del jazz a la fi dels anys cinquanta», segons la valoració del club valencià. La seua labor va canviar el rumb del jazz radicalment i va influir en altres importants músics del moment en obrir una porta a la revolució estètica i formal del jazz contemporani.

MONTESA

Vicent Josep Escartí

►Vicent.J.Escarti@uv.es

El proper divendres, a Montesa, es presentaran dos treballs importants que són una mostra de la recuperació del nostre patrimoni cultural, per diferents vies i des de diverses òptiques; però, al remat, com una mostra de la voluntat dels nostres pobles per retrobar el seu passat. El que es pot recuperar, encara. Una opció que no sempre és possible i que, en altres casos, tot i la facilitat amb què es podria fer, ningú s'esforça per portar-ho avant o, en altres casos, sorgeixen entrebancs absurds que esdevenen insalvables. En el cas que m'ocupa ara, a la localitat de Montesa es presentarà un llibre: *Gaspar Requena, pintor valenciano del Renacimiento*, de L. Hernández, A. Ferrer, M. J. López i J. M. Gómez, publicat a Xàtiva per Ulleye, que recupera per a la memòria dels va-

lencians un nom propi de la pintura del XVI que ara, finalment, podem tenir ubicat amb un lloc de naixement: Montesa. Un gran mestre del renaixement, de qui fins ara no sabíem on havia nascut, a partir d'aquests moments el podem situar perfectament, gràcies al treball d'investigadors i a l'activitat cultural d'Ulleye. Per una altra banda, **Josep Cerdà i Vicent Guerola** —cadascú des de la part en què s'han vist relacionats amb la peça— presentaran la trajectòria de l'adquisició i els treballs de restauració d'un llenç amb el retrat d'un cavaller de Montesa, del segle XVII, en la transcendència del qual no cal insistir massa: **Hipòlit de Samper**, autor de la coneguda *Montesa il·lustrada* (1669), obra fonamental que pot considerar-se el fonament de tots els estudis que s'han fet sobre l'orde mili-

tar valencià. Dues aportacions que demostren quant de treball ens queda encara per fer, en el procés de recuperació del nostre patrimoni cultural i artístic, i com són de necessàries les col·laboracions de tothom: des dels especialistes de diferents branques fins a les institucions públiques o l'empresa privada.

Del llibre que es presenta, estic segur que es podran dir moltes coses, atès que no em cap dubte que serà una aportació ben rigorosa. Del llenç que s'ha restaurat i que passarà a formar part del museu parroquial de Montesa, només diré una cosa: si la seua trajectòria és ben curiosa —pintat a Madrid i va a parar a Montesa, el lloc on havia nascut el cavaller retratat—, cal que reflexionem sobre tota una sèrie de «mateials» als quals, per casualitat, accedim, a través d'internet, i que pensem alguns de nosaltres que haurien de «retornar» a determinats llocs. No fa massa —no sé si encara està— es podia trobar, per exemple, un retrat d'un oratorià de València en venda i a poc preu... I més coses que demanen una sensibilitat cultural i política que cal fomentar. Com és ara el cas, ben d'agrair.

Encreuat

Número 5.540

Per Josep Pitarch

Josep.I.pitarch@uv.es

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

HORIZONTALS: 1. Dominaré com un emperador. Tija per a enganxar i rostir la carn. 2. Venen al món. Romani. 3. Metall preciós. Marcarà el camí d'un itinerari. 4. Posar colors. Hi posem metent. 5. L'oxigen. Itàlia. Més que el dimoni. 6. Veloc. Sense treball. 7. Va al trot. Treball doctoral. Alacant. 8. Exclamació de sorpresa. Campot erm. Euro. 9. De color completament fosc. Romania. Matèria seca que s'encén fàcilment. 10. Maten la gent. Islàndia.

VERTICALS: Gens oportuna. 2. Home de la mar. Signe del zodíac. 3. Arbre de fer pinyons. Japonès. Són del gas. 4. Triomf. Repteix un itinerari. 5. Ajustaràs. 6. Marxaré en-

lla. Mil romans. El sud. 7. Radi geomètric. El nord. Prelat de la datària vaticana. 8. Ermitans. El nitrogen. 9. Resem en llatí. Existeix. 10. Poesies d'amor. 11. Tranquil·la. Unitat hospitalària d'atencions intensives. 12. Faràs tràmits.

S	I	S	N	I	S	S	V	S	S	V	O	I
V	C	S	E	R	S	V	R	G	E	N		
R	U	E	S	V	M	R	E	I	O			
V	I	S	E	I	V	J	O	R	I			
L	V	R	U	L	V	D	I	D	V	R		
I	N	O	M	I	D	E	R	I	O			
M	E	I	E	M	R	V	L	N	I			
V	R	V	A	R	N	I	L	I				
R	E	R	O	N	N	X	I	V	N			
I	S	A	R	E	A	V	A	F	M	I		

SOLUCIÓ A L'ENCREUAT NÚMERO 5.540 ►

MONTESA

Vicent Josep Escartí

► Vicent.J.Escarti@uv.es

El proper divendres, a Montesa, es presentaran dos treballs importants que són una mostra de la recuperació del nostre patrimoni cultural, per diferents vies i des de diverses òptiques; però, al remat, com una mostra de la voluntat dels nostres pobles per retrobar el seu passat. El que es pot recuperar, encara. Una opció que no sempre és possible i que, en altres casos, tot i la facilitat amb què es podria fer, ningú s'esforça per portar-ho avant o, en altres casos, sorgeixen entrebancs absurds que esdevenen insalvables. En el cas que m'ocupa ara, a la localitat de Montesa es presentarà un llibre: *Gaspar Requena, pintor valenciano del Renacimiento*, de L. Hernández, A. Ferrer, M. J. López i J. M. Gómez, publicat a Xàtiva per Ulleye, que recupera per a la memòria dels va-

lencians un nom propi de la pintura del XVI que ara, finalment, podem tenir ubicat amb un lloc de naixement: Montesa. Un gran mestre del renaixement, de qui fins ara no sabíem on havia nascut, a partir d'aquests moments el podem situar perfectament, gràcies al treball d'investigadors i a l'activitat cultural d'Ulleye. Per una altra banda, **Josep Cerdà i Vicent Guerola** —cadascú des de la part en què s'han vist relacionats amb la peça— presentaran la trajectòria de l'adquisició i els treballs de restauració d'un llenç amb el retrat d'un cavaller de Montesa, del segle XVII, en la transcendència del qual no cal insistir massa: **Hipòlit de Samper**, autor de la coneguda *Montesa il·lustrada* (1669), obra fonamental que pot considerar-se el fonament de tots els estudis que s'han fet sobre l'orde mili-

tar valencià. Dues aportacions que demostren quant de treball ens queda encara per fer, en el procés de recuperació del nostre patrimoni cultural i artístic, i com són de necessàries les col·laboracions de tothom: des dels especialistes de diferents branques fins a les institucions públiques o l'empresa privada.

Del llibre que es presenta, estic segur que es podran dir moltes coses, atès que no em cap dubte que serà una aportació ben rigorosa. Del llenç que s'ha restaurat i que passarà a formar part del museu parroquial de Montesa, només diré una cosa: si la seua trajectòria és ben curiosa —pintat a Madrid, acaba a Mallorca, es subasta a Madrid i va a parar a Montesa, el lloc on havia nascut el cavaller retratat—, cal que reflexionem sobre tota una sèrie de «mateials» als quals, per casualitat, accedim, a través d'internet, i que pensem alguns de nosaltres que haurien de «retornar» a determinats llocs. No fa massa —no sé si encara està— es podia trobar, per exemple, un retrat d'un oratori de València en venda i a poc preu... I més coses que demanen una sensibilitat cultural i política que cal fomentar. Com és ara el cas, ben d'agrair.

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

Montesa exhibe su patrimonio

► Se presenta la restauración de un lienzo del XVII y una biografía del pintor local Gaspar Requena

LEVANTE-EMV MONTESA

■ La sala de audiovisuales del Museu Parroquial de Montesa acoge hoy a las 20 horas la presentación de la restauración del retrato de frey Hipólito de Samper, escritor de la Orden de Montesa del siglo XVII, a cargo de Josep Cerdà, investigador de la Universitat de València y Vicent Guerola, miembro del Departamento de Conservación y Restauración de la Universidad Politécnica de Valencia. En el mismo acto, diversos historiadores del arte darán a conocer el libro *Gaspar Requena, pintor valenciano del Renacimiento* (c. 1515 - después de 1585).

El retrato de frey Hipólito de Samper fue adquirido por el Museu Parroquial de Montesa en una casa de subastas de Madrid, hace cinco años. Se trata de un lienzo de 209 x 147 cms., de pintor anónimo, ejecutado en 1687. Presenta al personaje de pie, con la mano derecha sobre un libro que descansa sobre una mesita cubierta por una tela en la que aparece bordado el escudo del protagonista, religioso de la Orden de Montesa, que viste como clérigo, con la cruz de la Orden bordada en el lado izquierdo del manto. A la parte derecha, una estantería muestra toda una serie de libros y manuscritos escritos por el personaje, entre ellos

GASPAR REQUENA, PINTOR VALENCIANO DEL RENACIMIENTO
Lorenzo Hernández, Albert Ferrer, Mª J. López y Josep Mari

► EDITORIAL ULLEYE

PRESENTACIÓN: MUSEU PARROQUIAL DE MONTESA HOY VIERNES A LAS 20 HORAS

su famosa *Montesa Ilustrada*, impresa en Valencia en 1669. El fondo de la obra se adorna con cortinajes y arquitecturas fingidas, mientras al pie del cuadro se hizo constar la inscripción siguiente: "Don Hippolyto de Samper y Gondejuela, Capellán de Honor de Su Magestad, de su Consejo, su Procurador general en la Orden de // Montesa y Juez Apostólico en esta Corte. Nació en Valencia a 13 de Agosto 1633 y en este año 1687 cumplió los 54". La restauración de la obra, a cargo de un equipo de

Retrato anónimo de Hipólito de Samper, tras su restauración.

restauradores coordinado por Vicent Guerola, se hizo en la Universidad Politécnica de Valencia, y contó con una subvención de la Diputación de Valencia.

Por otra parte, la Editorial Ulleye de Xàtiva presentará en el mismo acto el libro sobre Gaspar Requena, obra de los historiadores Lorenzo Hernández, Albert Ferrer,

María José López y Josep Mari Gómez. El libro, además de trazar una biografía del pintor Requena, nacido en Montesa hacia 1515, realiza un pormenorizado catálogo de su obra, hoy dispersa pero con cerca de cincuenta piezas localizadas en Montesa, Xàtiva, Vallada, l'Olleria, Gandia y Valencia, entre otras localidades.

Varios «grups de danses» infantiles se reúnen este sábado en un acto en Alfarrasí

JOSEP BATALLER ALFARRASÍ

■ Alfarrasí acoge mañana sábado un encuentro intercomarcal de danses infantiles tradicionales que contará como anfitriones con los componentes del tradicional baile de la localidad: El ball dels Pastors. El encuentro contará con la participación de municipios de las provincias de Alicante y Valencia, en especial del entorno de la Vall. El acto se iniciará con un pasacalle de bienvenida a los pueblos participantes y sus grupos desde el parque hasta la plaza Mayor, amenizado con música popular valenciana de *xirimita* y *tabal*. Posteriormente se interpretarán los distintos bailes tradicionales infantiles característicos de cada municipio. Para concluir el acto se celebrará una cena de hermandad en la sala multiusos de Alfarrasí.

En la organización de dicho encuentro participan principalmente el grupo de danses local La Balleruga, así como el Ayuntamiento de Alfarrasí junto a otras colaboraciones. «Sin lugar a dudas, des del corazón de la Vall d'Albaida, se trata de una sólida apuesta por fomentar la tradición valenciana de los bailes populares desde la más tierna infancia», explican los organizadores. «Una efectiva manera de afianzar —añaden— la continuidad de los rasgos característicos que nos determinan como pueblos valencianos».